

עין משפט
גזר מצוה

פה:

החובל פרק שמיני בבא קמא

רואין אותו באי"ו שומר קישואין. שכבר נתן לו דמי ידו או דמי רגלו שומר קישואין לא קאי ארגל דנרגלו קאמר בגמרא שנת כשומר הפתח אצל קישואין אין יכול לשמור א"נ בגמ' איירי בשיצר שני רגליו דומיא דסימא את עינו דאיירי בסימא שמי עיניו דאי עינו אחת עדיין הוא רחוי לכל זה שהיה רחוי בתחילה ובתוספתא (פ"ט) נמי קמני רואין אותו כאילו הוא חוגר שומר קישואין משמע דחוגר יכול לשמור ונראה דאם היה מלמד תינוקות לא נאמר כאילו הוא שומר קישואין ובשיצר רגלו אם היה עושה נאמר כאילו הוא שומר הפתח דאם כן לקתה מדת הדין אלא הכא נקתם בני אדם שאין צעלי אומנות: **דבי מתפח האי גברא**. כלומר בתחילה כשהיה צריא: **חרשו** נותן לו דמי בורו. ע"כ לא מיירי בזהו שקטע את ידו ושיצר את רגלו וסימא עינו אלא אפילו בזהם שלם דומיא דסימא עינו דלא איירי בזהו שקטע ידו ושיצר רגלו דהא בשיצר רגלו אין נותן אלא כשומר הפתח שהוא פחות מנמחינת הריחים ומימה דמשמע הכא דחרש לא שוי מידי מדנותו לו דמי כולו ובפ"ק דערכין (דף ג. וסע"ט) מנן חש"ו נידרין ונערכין ואור"ת דיש לחלק בין חרש צדיי אדם לחרש צדיי שמים ולר"י נראה דהכא בזהם שאין צר אומנות דכפי' לעיל וכן משמע מדנקט דלי דוולא ואזיל בשלימות הלכך כשנתחרש אין שיה כלום והתם מיירי כשיש לו אומנות: **גרי' דנוק וריפוי ושבת דב"י חדא וחדא לא יחייב ליה**. מימה צשלמא נזק וצבת דין שלא יתן שכל זה בכלל דמי כולו אלא ריפוי למה פשיטא ליה שיהיה בכלל דמי כולו יותר מלצר בוצת ונראה דגרס ריפוי צהדי לער וצושת ולא (הכא) צהדי נזק וצבת אך אכתי קשה דמאי קמיצעי' ליה דלמה יפטר מריפוי ולער וצושת דכל חדא וחדא צשציל שחרשו לצסוק ונותן לו דמי כולו מ"ש מקיטע ידו שאע"פ שהוא נותן נזק שהוא דמי ידו נותן ריפוי לער וצושת ועוד אטו אם חבל בחרש וכי יפטר מריפוי לער וצושת מיהו מהא דמתן לקמן (דף פז.) החוצל בחרש חייב אין לדקדק דמצי' דהתם בחרש צדיי שמים כדברי ר"ת או הוא צר אומנות ועוד דלעיל אשכחן דחייב ריפוי שלא במקום נזק ועוד תימה דפעמים מרויח צמה שחרשו לצסוק כגון שהלער והריפוי היה עולה יותר מדמי כולו ונראה לר"י דפשיטא דמשלם לער וצושת וריפוי דכל חדא וחדא ומצעי ליה כגון שקיטע ידו יוס ראשון ולא אמדוהו וציוס שמי שיצר רגלו ולא

אמדוהו וציוס השלישי חרשו מי אמרינן דחשיב כאילו עשה הכל צפעס אחת ואומדין הכל ציחד או דלמא כיון שהצלות היו צוה אחר זה אומדין לכל אחת ריפוי ולער וצושת שלה צפני עולמה ונ"מ שאין עולה כ"כ כשאומדין הכל ציחד כמו שעולה כשאומדין כל אחת צפני עולמה: **שבת** הפוחתתו בדמים מהו. כגון שהכהו על ידו ולמטה וסופה לחזור שמלכד צבתו שצכל יוס ויוס עד שיתרפא נפחתו דמיו שאין בני אדם צקאיין להכיר צידו אם סופה לחזור ולא יכניסו ענמן צספק לקנותו כצריא וסולט צצמתי ידיו וצצורין שלא יתרפא עוד אצל צדצר הידוע צסופו לחזור מודה אצי שאין נותן לו אלא צבת צצכל יוס ויוס:

לרבות שונג כמויד ואונם כרצון אם כן נכתוב קרא פצע בפצע מאי פצע תחת פצע ש"מ תרתי רב פפא משמיה דרבא אמר אמר קרא ורפא ירפא ליתן רפואה במקום נזק האי מבעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות א"כ נכתוב קרא ורופא ירפא ש"מ ליתן רפואה במקום נזק ואכתי מבעי ליה לכדאמרן למיתני ביה קרא בריפוי * א"כ לימא קרא או רפא רפא או ירפא ירפא מאי ורפא ירפא ש"מ ליתן רפואה במקום נזק מכלל דמשכחת להו שלא במקום נזק שלא במקום נזק היכי משכחת להו צער "ברקתני צער כוואו בשפוד או במסמר ואפילו על צפורנו מקום שאינו עושה חבורה ריפוי ידהוה כאיב ליה מידי וסליק ואייתי ליה סמא חריפא ואחזוריה לבישריה דצריך לאותבי ליה סמא לאנקומי'ה גוונא דבישריה שבת ידהקיה באינדרונא ובטליה יבושת דרק ליה באפיה: שבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין: תנו רבנן שבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין ואם תאמר לקתה מדת הדין דכי מיתפח האי גברא לאו אנרא דשומר קישואים הוא שקיל אלא דלי דוולא ושקיל אגרא אי נמי אזיל בשליח ושקיל אגרא מדת הדין לא לקתה שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו אמר רבא יקטע את ידו נותן לו דמי ידו ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין ושיבר את רגלו נותן לו דמי רגלו ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר את הפתח יסימא את עינו נותן לו דמי עינו ושבת רואין אותו כאילו הוא מטחינו בריחים יחירשו נותן לו דמי כולו בעי רבא קטע את ידו ולא אמדוהו שיבר את רגלו ולא אמדוהו סימא את עינו ולא אמדוהו ולבסוף חירשו מהו מי אמרינן כיון דלא אמדוהו בחד אומדנא סגי ליה ויחייב ליה דמי כוליה בהדי הדדי או דלמא חדא חדא אמדינן ויהבינן ליה נפקא מיניה ידבעי למיתב ליה צער ובושת דכל חדא וחדא נהי דנוק וריפוי ושבת דכל חדא וחדא לא יהבינן ליה דכיון דקא יחייב ליה דמי כוליה כמאן דקטליה דמי והא יחייב ליה דמי כוליה צער ובושת מיהת דכל חדא וחדא יחייב דהא הוה ליה צער ובושת ואם תימצוי לומר כיון דלא אמדוהו יקא יחייב ליה דמי כוליה בהדי הדדי אמדוהו מהו מי אמרינן כיון דאמדוהו חדא חדא בעי למיתב ליה או דלמא כיון דלא שלים יחייב ליה דמי כוליה יתיקו בעי רבה שבת הפוחתתו בדמים מהו היכי דמי כגון שהכהו על ידו וצמתה ידו וסופה לחזור מאי כיון דסופה לחזור לא יחייב ליה ולא מידי או דלמא השתא מיהת אפחתיה תא שמע ^גלהמכה אביו ואמו ולא עשה בהן חבורה יוהחובל בחבירו ביום הכפורים

לרבות שונג כמויד. צפ' שני (דף טו.): דהוה כאיב ליה מידי וסליק. שהיה לו מכה צצצשו והיתה מתרפא: ואחזוריה לצשריה. הפכו למראה צרעת: דהקדים. סגרו צצמסגר: לקסה **מדם** הדין. כלומר לא שלם לו כל צרכו דהא כי מתפח האי גצברא מחולי זה צנקטע רגלו^א לא אגרא דשומר קישואין שקיל אלא דויל דוולא ושקיל אגרא יתירא ונמצא שכל ימי חליו אצל את זאת: א"נ. כי נקטעה ידו^ב: אזיל צצלימוסא ושקיל אגרא. יתירא ואיגלאי מילתא דלאו צר שימור קישואין: **מדם** הדין לא לקסה **שכבר נתן לו כו'**. ולכשיתרפא ^א אינו רחוי לדלות ולילך צצלימות: **קיטע ידו**. עדיין הוא רחוי ^א לשומר קישואין הלכך צבת כל ימי חליו נותן לו שכר שימור קישואין: **שיצר את רגלו**. ושוצ אינו רחוי לשמור קישואין שנריך להלך צציצ הגנה: **חירשו**. אין רחוי לכלוס: **קיטע אם ידו ולא אמדוהו**. בית דין ולא אמרו למזיק מן לו כך וכך ריפוי כך וכך צבת לער וצושת ואחרי כן שיצר את רגלו קודם שיתרפא: **חדא חדא אמדינן**. ואע"ג צצנזק לא נפקא לן מינה מדי דהא סוף סוף כל שעה הולכין ופוחמין את דמיו הלכך צין אומד כולה צין אומד כל אחד צפני ענמו מדה אחת היא: **נפקא מינה למיסב ליה לער וצצס דכל אחד**. אצל ריפוי לא שהרי לא נתרפא צינמים וצבת לא שהרי נותן לו דמי כל מה שהיה שיה נמתחילה והרי הוא עצדו: **צצס הפוחססו מדמים**. הכהו מכה שהוא צריך לצבות ממלאכתו וסופו להיות שלם כצמתילה ואין כאן אלא צבת אצל פוחתו עכשיו צצמים שאם היה צא לימצר עכשיו היו דמיו פוחמין: **מהו**. מי מחייב אפחת דמיו דהשתא או לא: **אמסה**. דשטריר"ט צלע"ו לשון אומת הגדין מקום צצגדין לומתין (חולין דף עו.): **כיון דסופה לחזור לא יחייב ליה**. דמי ידו: **ולא עשה צנן חצורה**. דאין עליו חיוב מיתה עד שיעשה צצס חצורה צאלו הן הנחנקין (פאהדין דף פד.):

חייב

חייב ויחייב ליה דמי כוליה בהדי הדדי או דלמא חדא חדא אמדינן ויהבינן ליה נפקא מיניה ידבעי למיתב ליה צער ובושת דכל חדא וחדא נהי דנוק וריפוי ושבת דכל חדא וחדא לא יהבינן ליה דכיון דקא יחייב ליה דמי כוליה כמאן דקטליה דמי והא יחייב ליה דמי כוליה צער ובושת מיהת דכל חדא וחדא יחייב דהא הוה ליה צער ובושת ואם תימצוי לומר כיון דלא אמדוהו יקא יחייב ליה דמי כוליה בהדי הדדי אמדוהו מהו מי אמרינן כיון דאמדוהו חדא חדא בעי למיתב ליה או דלמא כיון דלא שלים יחייב ליה דמי כוליה יתיקו בעי רבה שבת הפוחתתו בדמים מהו היכי דמי כגון שהכהו על ידו וצמתה ידו וסופה לחזור מאי כיון דסופה לחזור לא יחייב ליה ולא מידי או דלמא השתא מיהת אפחתיה תא שמע ^גלהמכה אביו ואמו ולא עשה בהן חבורה יוהחובל בחבירו ביום הכפורים

אומדוהו וציוס השלישי חרשו מי אמרינן דחשיב כאילו עשה הכל צפעס אחת ואומדין הכל ציחד או דלמא כיון שהצלות היו צוה אחר זה אומדין לכל אחת ריפוי ולער וצושת שלה צפני עולמה ונ"מ שאין עולה כ"כ כשאומדין הכל ציחד כמו שעולה כשאומדין כל אחת צפני עולמה: **שבת** הפוחתתו בדמים מהו. כגון שהכהו על ידו ולמטה וסופה לחזור שמלכד צבתו שצכל יוס ויוס עד שיתרפא נפחתו דמיו שאין בני אדם צקאיין להכיר צידו אם סופה לחזור ולא יכניסו ענמן צספק לקנותו כצריא וסולט צצמתי ידיו וצצורין שלא יתרפא עוד אצל צדצר הידוע צסופו לחזור מודה אצי שאין נותן לו אלא צבת צצכל יוס ויוס:

מסורת הש"ס

א) נלעיל טו: א. ט לקמן פז.
א) צ"ל ידו. רש"ל ד' צ"ל רגלו. רש"ל ועיין רש"ל, ט) "ד"ה חרש",

לעני רש"י

דשטריר"ט

[ריטרייש"ט]. התכורן.

רבינו חננאל

ומורפא ירפא ליתן רפואה במקום נזק. והשבת איתקש לריפוי שני. רק שבתו יתן ורפא ירפא. מדאיצטריך למיתנא וכולן משתלמין במקום נזק, מכלל דמשכחת לה דמשתלמי כוליהי שלא במקום נזק. אין, צער, דותן כווא בשפוד וכולי, וקומא לן כיה בין יש בה חבורה ובין אין בה חבורה חייבי. ריפוי, כגון שנתן במכה סס חריף ונתפית המכה ונעשה המקום לבן ונראה כמו נגע, חייב לתת סמים אחרים להאדים המקום הלבן שיחזור כמראה הבשר, זה הוא ריפוי ולא על מכה. שבת, באינדרונא ובטליה. פיר' כלאו בחדר ובטלו ממלאכתו שחייב לשלם לו בטילתו. ברושת, דרק באפיה. מניי. שבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין כול'. תנו רבנן שבת, רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין. ואם תאמר לקתה מדת הדין, כלומי' אדם נזקב מרגליות יקח שכירות שומר קישואין פחות בשכירות. מדת הדין לא לקתה שכבר נתן לו דמי ידו בשומת יד נזקב מרגליות, ולא יצלח להיות נזקב מרגליות אלא לשמר קישואין שאין צריך יד אלא בקול בלבד. וזה מפני שהוא חולה ואינו יכול לשמור אפילו קישואין נותן לו שכר שומר קישואין. אמר רבה קטע ידו נותן לו דמי ידו, ושבת כאילו שומר קישואין. שבר רגלו נותן לו דמי רגלו, ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר הפתח. סימא עינו נותן לו דמי עינו, ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר את הפתח יסימא את עינו נותן לו דמי עינו ושבת רואין אותו כאילו הוא מטחינו בריחים. חירשו נותן לו דמי כולו. בעי רבא קיטע ידו ושבר רגלו וסימא עינו ולא אמדוהו עדיין וחירשו מהו, ועלתה בתיקו. בעי רבה חבתו על ידו מכה הפוחתתו בדמים, כגון שהכהו על ידו וצמתה, פיר' כגון צמתו בכור חי, והוא כגון צמקה, שאינו יכול לעשות בה מלאכה ואלי בא למוכרו פחתתו בדמים, וסופה לחזור. מהו, נזק לבדו יחייב ליה או הכל ואפילו שבת עד שתחזור לכמות שהיתה. ואתינן למיפשטה מדרתן לקמאן המכה אביו ואמו ולא עשה בהן חבורה.